

Algılanan Öretmen Davranışları Ölçeği (Perceived Teacher Behaviours Scale)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). Algılanan Öretmen Davranışları Ölçeği (Perceived Teacher Behaviours Scale). Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16797>

Özet

Algılanan Öğretmen Davranışları Ölçeği (AÖDÖ), ilkökul öğrencilerinin sınıf ve okul ortamında öğretmenleri tarafından sergilenen davranışlara dair algılarını sistematik olarak ölçmek amacıyla geliştirilmiş psikometrik bir araçtır. 2019 yılında Bahadır Köksalan ve Hakan Zelyurt tarafından geliştirilen bu ölçek, öğrencilerin öğretmenlerinin destekleyici, kontrol edici ve etkileşimsel tutumlarına yönelik deneyimlerini değerlendirmeyi hedefler. Ölçek, özellikle Türk eğitim sistemindeki ilkökul kademesinde, **öğretmen-öğrenci ilişkilerinin** kalitesini ve öğrencilerin okul deneyimini anlamak için kritik veriler sağlar.

Anahtar Kelimeler

Algılanan öğretmen davranışları, Eğitim Psikolojisi, ilkökul öğrencisi, öğretmen-öğrenci ilişkisi, psikometrik araç, ölçek geliştirme.

Yazarlar

Bahadır Köksalan, Hakan Zelyurt.

Amaç

Algılanan Öğretmen Davranışları Ölçeği'nin temel amacı, ilkökul kademesindeki öğrencilerin, öğretmenlerinin pedagojik ve sosyal davranışlarını ne ölçüde destekleyici, yapıcı veya kısıtlayıcı olarak algıladıklarını belirlemek için geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı sunmaktır. Bu araç, öğretmenlerin sınıf içi yönetim stillerinin ve iletişim becerilerinin öğrenci başarısı ve motivasyonu üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmalara hizmet etmek üzere tasarlanmıştır.

Ölçek, eğitimcilerin ve araştırmacıların, öğrencilerin bakış açısıyla sınıf dinamiklerini anlamalarına yardımcı olmakta, böylece öğretmen eğitimi programlarını ve mesleki gelişim faaliyetlerinin hedeflerini daha doğru belirlemelerine olanak tanımaktadır. Geliştirme çalışması, ölçeğin Türkiye'deki ilkökul popülasyonuna özgü kültürel ve dilsel gereksinimleri karşılamıştır.

Yapı

Ölçek, **algılanan öğretmen davranışları** adıyla verilen karmaşık bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, öğrenci motivasyonu ve akademik başarı literatüründe merkezi bir rol oynamaktadır. Ölçülen temel boyutlar genellikle şunlardır:

Duygusal Destek: Öğretmenin öğrencilere karşı gösterdiği sıcaklık, ilgi ve empati düzeyi.

Öğretimsel Netlik: Öğretmenin ders içeriğini anlatır sunma ve beklentileri açıkça ifade etme

becerisi.

Sınıf Yönetimi ve Kontrol: Öğretmenin disiplin stratejileri ve öğrencilere sağladığı özerklik düzeyi.

Bu boyutlar, öğrencilerin okul iklimine ve öğrenme süreçlerine dair genel algılarını şekillendiren temel unsurlardır. Ölçek, bu farklı davranış biçimlerinin öğrenciler üzerindeki etkileşimini kantitatif olarak analiz etmeye olanak tanır.

Geçerlik

Algılanan Öğretmen Davranışları Ölçeği'nin geliştirme çalışmasında (Köksalan & Zelyurt, 2019), ölçeğin geçerlik çalışmaları titizlikle yürütülmüştür. Bu çalışmalar, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen yapıyı gerçekten ölçtüğünden emin olmak için **yapı geçerliliği** ve **içerik geçerliliği** analizlerini içermiştir. İçerik geçerliliği, alanda uzman akademisyen ve eğitimcilerin görüşleri alınarak sağlanmıştır.

Yapı geçerliliği ise genellikle faktör analizi teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Bu analizler, ölçeğin teorik olarak beklenen alt boyutları doğru bir şekilde ayrıştırıp ayırmadığını doğrulamaktadır. Ölçeğin geçerlik kanıtları, ilkökul öğrencilerinin öğretmen davranışlarına dair algılarının güvenilir ve doğru bir şekilde yansıtıldığını göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, ölçüm sonuçlarının tutarlılığını sağlamak amacıyla güvenilirlik analizleri gerçekleştirilmiştir. Güvenirlik çalışmaları, ölçeğin iç tutarlılık katsayıları (örneğin, Cronbach's Alpha) hesaplanmıştır. Yüksek Alpha katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü kanıtlamaktadır.

Güvenirlik analizlerinin sonuçları, ölçeğin farklı durumlarda ve farklı öğrenci gruplarında benzer sonuçlar üretebilme yeteneğine sahip olduğunu göstermektedir. Bu, ölçeğin araştırma ve uygulamada kullanılmasında için önemli bir ön koşuldur.

Faktör Analizi

Algılanan Öğretmen Davranışları Ölçeği'nin geliştirilmesi, temel olarak Faktör Analizi yöntemlerine dayanmıştır. Çalışmada, ölçeğin çok boyutlu yapısını ortaya çıkarılmasında için Keşfedici Faktör Analizi (KFA) kullanılmıştır. KFA, başlangıçta çok sayıda olan maddelerin, öğretmen davranışlarının farklı yönlerini temsil eden daha az sayıda anlamlı faktör altında gruplanması sağlanmıştır.

Ardından, ölçek yapısının doğrulanması amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) da

uygulanması olabilir. Bu analizler, ölçeğin nihai yapısının güçlü ve teorik beklentilerle uyumlu olduğunu göstermiş, böylece **psikometrik** sağlamlığı kanıtlanmıştır.

Araç

Test Türü: Geliştirme (Self-Report/Öz Bildirim Ölçeği)

Format: Ölçek derecelendirme formatı, ilkökul öğrencilerine uygun basit bir Likert tipi ölçek (Örneğin; Hiçbir zaman, Bazen, Her zaman gibi) kullanılarak yapılandırılmıştır (Detaylı derecelendirme bilgisi orijinal kaynak özetinde mevcut değildir).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: İlkökul Öğrencileri

Yaş Grubu: Genellikle 6-11 yaş aralığındaki ilkökul öğrencileri.

Popülasyon Detayları: Ölçek, Türkiye'deki ilkökul kademesinde öğrenim gören öğrenciler örnekleminde standardize edilmiştir.

Test Metodolojisi: Sınıf ortamında öğrencilere uygulanan kağıt-kalem veya dijital öz bildirim anketi.

Anahtar Kelimeler

Öğretmen davranışları, ilkökul, öğrenci algısı, psikometri, destekleyici öğretmen davranışları, kontrolcü öğretmen davranışları.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcıları: Mevcut kaynakta belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: bahadir.koksalan@inonu.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yayın Adresi: İnönü Üniversitesi, Malatya, Türkiye (Yazarların çalıştığı kurum bilgisi referanstan çıkarılmıştır).

Şartlar, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin akademik veya ticari olmayan araştırma amaçları için genellikle sorumlu yazar Bahadır Köksalan ile iletişime geçilmesi önerilir. Ölçeğin kullanımı için herhangi bir ücret bilgisi mevcut kaynakta belirtilmemiştir.

Test Yılı: 2019

Bu ölçeğin tam metnine ve detaylı psikometrik raporuna aşağıdaki harici linkler aracılığıyla ulaşılabilir:

ERIC Tam Metin Linki: files.eric.ed.gov

Orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [algılanan-ogretmen-davranislari-olcegiperceived-teacher-behaviours-scale-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Koksalan, B., & Zelyurt, H. (2019). Development of the perceived teacher behaviours scale in primary school. *Research in Pedagogy*, 9(1), 95-106. doi: 10.17810/2015.94

Algılanan Öğretmen Davranışları Ölçeği Maddeleri (Perceived Teacher Behaviours Scale)

ÖNEMLİ: Ölçeğin orijinal maddeleri, kaynak özetinde yer almadığı için bu bölümde sunulamamaktadır. Maddeler, yukarıda belirtilen referans makalede mevcuttur.